

Vår ref.: 019/2015

Deres ref.:

Oslo, 17.08.2015

Høring - forslag om endringer i reglene om håndhevelse av regelverket om offentlige anskaffelser

Avfall Norge er en bransjeorganisasjon for avfallsbransjen og representerer kommunale og private aktører langs hele verdikjeden i avfallsbransjen. Siden juni 2015 er private medlemmer likestilt med offentlige i foreningen under visjonen «Avfall er framtidens råvarer».

Inngangen vår til å kommentere høringsforslaget til endret håndhevelsesregelverket rundt offentlige anskaffelser er dermed perspektivet om å forbedre anskaffelsene for en mer effektiv og ressursoptimal avfallshåndtering.

Anskaffelser i avfallsbransjen

Avfall Norge har inntrykk av at offentlige aktører i avfallsbransjen anstrenger seg for å etterleve anskaffelsesregelverket. Vi får også tilbakemeldinger fra private aktører på at det har blitt en bedring i praksis de siste årene.

Til tross for stort ressursbruk gjøres det i noen tilfeller dessverre både formelle feil og feil som bevisst eller ubevisst har en påvirkning på anskaffelsens resultat. Det kan derfor være formalfeil i en del anskaffelser, men ikke alle har en direkte konsekvens for hvordan konkurransen ender.

Miljø og sosiale forhold som krav og tildelingskriterier

Mange av aktørene i bransjen er opptatt av å stille miljøkrav ved innkjøp. Eksempler på dette kan være krav til drivstofftype eller utslippsnorm for renovasjonsbiler ved innsamlingstjenester og krav til energiutnyttelse eller bruk av biogass ved behandling av henholdsvis restavfall eller matavfall. Det har blitt utviklet miljøkalkulatorer for å beregne og vekte miljøpåvirkning ved ulike tilbud. Selv om Avfall Norge mener dette er en riktig utvikling har erfaringene i bransjen med dette vært delte.

For å få et bedre erfaringsgrunnlag for krav stilt i renovasjonsanbud fikk Avfall Norge utarbeidet en rapport som sammenstiller krav stilt til miljø og sosiale forhold¹. Rapporten viser blant annet at det er en utvikling der miljø og sosiale krav i mindre grad inngår som

¹ Avfall Norge-rapport 3/2015: Bedre renovasjonsanskaffelser:
<http://avfallnorge.no/artikkel.cfm?pArticleId=39240&pArticleCollectionId=3918>.

tildelingskriterium i renovasjonsanbud enn tidligere. En hovedårsak til dette synes å være usikkerhet omkring lovligheten til å kunne stille slike krav og tildelingskriterier samt risikoen for å bli innklaget for dette.

Erfaringer med Kofa før og etter 2012

Det er vårt inntrykk at nåværende regelverk har gjort at det har blitt vesentlig færre saker relatert til renovasjon og avfallsbehandling hos Kofa, blant annet fordi terskelen for å klage har blitt høyere. Dette kan være uheldig fordi det kan føre til at uriktige anskaffelser ikke blir oppdaget og muligheten for å rette opp og forbedre anskaffelsen, både den innklagete og fremtidige, blir borte. Dessuten er det uheldig at den preventive effekten mot brudd på regelverket har blitt svekket. Avfall Norge støtter intensjonen i å senke terskelen for å klage til Kofa, for å forbedre offentlige anskaffelser og bidra til en sunn konkurranse om tjenester på avfallsmarkedet.

Samtidig har det vært vårt inntrykk at det i perioden fram til 2012 var svært mange klager på renovasjonsanskaffelser som havnet hos Kofa. Den lave terskelen uten gebyr og den utvidete kompetansen til Kofa medførte at aktører kunne klage med minimal egen risiko og en mulig uforholdsmessig obstruerende konsekvens for anskaffelsen.

Frykten for å gjøre feil bør ikke hindre saksbehandlere i å utforske muligheten til å gjøre ting riktige eller optimalisere anskaffelsen. Det er derfor et selvstendig poeng at håndhevelsesregelverket ikke spenner ben under intensjonene i anskaffelsesregelverket om å bidra til innovasjon i offentlig sektor og redusere miljøpåvirkning. Disse formålene er sentrale elementer i avfallsbransjen.

Vi vil derfor anbefale at det i vurderingene rundt tilbakebetaling av klagegebyr og utmåling av sanksjoner skilles mellom om avdekkete feil har en sannsynlig konsekvens for anskaffelsens resultat eller ei. Stilt overfor alternativene som departementet ber om innspill til vil vi derfor anbefale alternativ 2, der mindre saksbehandlingsfeil gir kun delvis tilbakebetaling av klagegebyret.

Vi vil også støtte deler av forslaget til Bergen kommune (4b) om at det bør være mulig å ikke ilegge et overtredelsesgebyr eller tydeliggjøre at Kofa kan ilegge et gebyr av symbolsk størrelse i de tilfeller der den ulovlige direkte anskaffelsen ikke fremstår som forsettelig eller grovt uaktsom, eller hvor det har vært klart at det har vært reell konkurranse om anskaffelsen.

Med vennlig hilsen

Nancy Strand
Avfall Norge